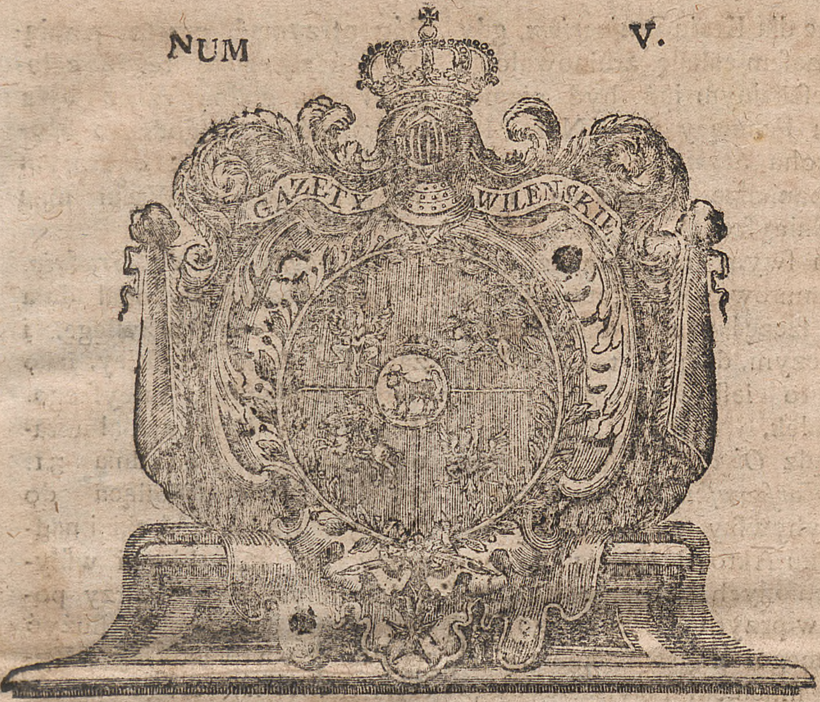
NUM V.

w SOBOTĘ DNIA 1. LUTEGO ROKU 1783.

Z Warſzawy dnia 25. Styczn:

Po Sławnym owym pod *Wiedniem* ſprzymierzonych z Ceſarſkiemi *Polaków* nad *Turkami* Zwycięſtwie, iak ſam Zwycięzca *Jan III.* Krol *Polſki* na dziękczynienie *Panu Zaſtępów*, fundował w tuteyſzey Stolicy Kościoł i Klaſztor *JJ. XX. Kapucynów*: tak ſama Krolowa *Marya Kazimira*, tegoż *Wielkiego Sobieſkiego* Małżonka, koſztowny. Funduſz w teyże naſzey Stolicy dla Zakonnic *S. Benedykta* czyli *Sakramentek* przedſięwzieła, i w lat pięć potym Roku 1688. dokończyła, wyſtawiwſzy piękny i koſztowny Kościoł, Klaſztor, i *Seminarium* dla młodych Panien, aby tam w Wierze S. w Obyczaiach, i w ręcznych robotach wychowanie brały i ćwiczyły ſię. To tak pożyte-

czne dla Kraiu *Seminarium*, gdy z czasem całesię zruinowało, i mieszkalnym iuż być niemogło; Panuiący dziś Nasz Monarcha *Stanisław August*, nowe wspanialsze nierównie i wy godnieysze Mieszkanie, wielkim swym nakładem zgruntu wymurować postanowił, co też szczęśliwie i uskutecznił. Zaczym, dnia 20. tego Miesiąca, to iest w przeszły poniedziałek, Pasterz Nasz Jmć Xiądz *Okęcki* Biskup *Poznański* i *Warszawski* Kanclerz W. Kor: przybywszy z przyzwoitą takiemu Aktowi Paradą do pomienionych Zakonnic Klasztoru, w przytomności całego Zakonnego Zgromadzenia, od dał imieniem Nayiaśnieyszego Pana, do rąk tameczney Przeoryszy Jeymość Panny Augusty *Radziwiłłowny* (córki niegdy Mikołaia Xiążęcia *Radziwiłła* Woiewody *Nowogrodzkiego* i Barbary *Zawiszanki* Woiewodzanki *Mińskiey*) od tegoż nowego *Seminarium* klucze, zalecaiąc wieczną przed Bogiem wdzięczność ku Nayiaśnieyszemu kosztowney i wspaniałey tey Fabryki Fundatorowi. Właśnie też teraznieyszego Roku 1783. sto lat kończysię, iak pomienione Zwycięstwo w Roku 1683. pod *Wiedniem* dał Bóg otrzymać; przeto pamiątkę kończącegosię tegoż całego Wieku, godna rzecz była obchodzić takim godnym Monarchów dziełem, o którym wszystkie potym Wieki mile wspominać będą.

Z Londynu dnia 27. Grudnia.

Lord *Rodney* wykonał dnia 20. zwyczayną przysięgę, i zasiadł w *Izbie* Pańskiey, iako Baron Królewstwa tuteyszego. Tegoż dnia Król wydał ustawę, przedłużaiąc od dnia 31. teraznieyszego Miesiąca do dnia 31. Marca, zadatki i nadgrody dla maytków i wszystkich innych ludzi, którzy podeymuiąsię dobrowolnie służyć na Flocie Królewskiey. Wydana także iest druga razem ustawa, zakazuiąca na 6. Miesięcy wywożenia z kraiu miedzi w blachach.

Z Londynu dnia 31. Grudnia.

Kapitan *Inglefield*, Komendant Okrętu *Angielskiego*, *Centaurus*, przybył tu z 12 ludźmi z Wysp *Azorskich*, i w przeszłą sobotę zdał sam rachunek Amiralicyi, z nieszczęśliwego przypadku następuiącego.,, Gdy iego Okręt, *Centaurus*, powracaiąc do *Anglii*, utracił dla burzy wszystkie swoie maszty; Okręt, *la Ville de Paris*, przywiązał go liną do

siebie. Nawałność wielka urwała mu tę linę, i przeto te dwa Okręty odłączyłysię od siebie, i w nocy *Centaurus* stracił z oczu Okręt *la Ville de Paris*. Po tym rozłączeniusię, *Centaurus*, nie maiąc ani masztów, ani naymnieyszego kawałka żagla, pływał przez trzy tygodnie, dokąd go wiatry i wody niosły, i przez cały ten czas nie napotkał żadnego Statku; a choćby był i uyrzał iaki Okręt, tedy nie mógłby był dać znaku, prosząc o ratunek, dla wrzuconych wszystkich armat w morze, i dla popsutych prochów. Tym czasem woda szła do Okrętu kilką dziurami, a ludzie pracuiąc bez przerwania noc i dzień około iey pompowania, padali trupami z fatygi iedni po drugich; tak dalece, że musiano raczey na wielkie niebespieczeństwo, a niżeli na pewną śmierć narazić się, i postanowiono Okręt opuścić. Trzy szalupy czyli łodzie zginęły w czasie burzy: zostawało tylko trzy, do których Ekwipaż wsiadł: ale że zbyt wielu razem cisnęłosię, naywiększa z tych szalup, i druga mała ze wszystkiemi ludźmi zatonęły, i tylko Kapitan *Inglefield* z swoią łodzią i z 12. ludźmi ocalał. Niemógł wszakże na tak mały Statek wziąć wiele żywności i wody: żyli iednakże oni z tego przez 10. dni; i gdy naostatek wody niestało, musieli nędzni własną pić urynę, gdyż ci którzy pili, wodę morską, barzo zniey chorowali. Z początku zmieniali się porządkiem w robieniu dzień i noc wiosłami; ale naostatek wycięczeni od głodu i od pracy, musieli porzucić wiosła, i puścili swoią łodkę na los wiatrów, zawiesiwszy tylko kołdrę na mieyscu żagla. Wsiadaiąc do tego Statku Kapitan *Inglefield*, nie wiedział cale, iakiey drogi miałsię trzymać: przypatdkiem natrafił na prostą drogę do Wysp *Azorskich*; i gdy był nie daleko Portu *Fyal*, napotkał ieden Statek Rybacki, który ich łódkę przywiązał do siebie, i do Portu zaprowadził. Przybywszy tam, nie mogli sami wysieść na ląd dla słabości, musieli obywatele wynieść na ziemię, i przyieli ich z wielką ludzkością.

Z Cadix dnia 6. Grudnia. Spodziewamysię tu codzień przybycia Grafa *d' Estaing*. Uzbraianie i wyprawowanie tey Floty, nad którą on ma mieć Komendę, szło w prawdzie tu dotąd bez naymnieyszego przerwania: iego iednak przy-

tomność pośpieszy bez wątpienia znacznie te wszystkie roboty. To iest rzecz barzo niewygodna, że w naszym tuteyszym Porcie nie można razem wszystkich Okrętów naprawować, ale koniecznie ieden po drugim, Przez opoźnienie ztąd pochodzące, tracimy drogi czas, z którego *Anglicy* będą mogli korzystać na Wyspach *Antylskich.*

Z Leydy dnia 31. Grudnia.

Stany Prowincyi *Utrechtskiey* postanowiły dnia 23. Grudnia, dać nadgrodę od 1400. Złotych *Holenderskich* temu, któryby doniosł Autora, lub Drukarza, lub Dystrybutora Paszkwilu maiącego za tytuł: *Lettre trouvée* &c:

Mamy niezawodną wiadomość z *Nowego Torku*, że wszystkie woyska *Francuskie* zebrałysię pod *Boston*, i miałysię z tamtąd wybierać na Eskadrze Margraf *de Vaudreuil*. Miała ta Eskadra zaraz ruszać (około dnia 24. Listopada) na Morze do *Indyi Zachodnich*, ala nie konwoiowana od nowego Okrętu, *Ameryka* nazwanego, od 64. armat który budowany od lat 5. i ofiarowany w podarunku od *Kongressu* Królowi Jmci *Francuskiemu* nie mógł być użyteczny dla przytrafionego przypadku. wczasie iego spuszczenia z Warsztatu na morze. Woyska *Amerykańskie* Komendy samego nayużyszego Wodza *Amerykańskiego Washingtona* stanęło niedaleko od Miasta *New-York*, i ma tam zimować. Na mieysce J. Pana *Hansona*; przeszłego Prezydenta *Kongressu Amerykańskiego*, nastąpił J. Pan Eliasz *Boudinot*, Poseł z Prowincyi *Jerseyskiey*.

Z Paryża dnia 30. Grudnia.

Flota wielka w Porcie *Cadix* stoiąca ma podostatku żywności, biorąc ie z *Malagi*, z *Kartageny*, i z *Barcelony*; a z Portu *Texel* czekaią tam na potrzeby woienne. Będzie ta Skombinowana Flota miała naymniey 45. Okrętów Szeręgowych, i 20 Fregat lub Kutterow. Zywności nabierze na 6. Miesięcy, i woyska lądowego wznie 15,000.

Wiednia dnia 4. Stycznia.

Odebraliśmy smutną z *Drezna* nowinę, o śmierci Xieżney Jeymci *Karoliny* Królewney *Sardyńskiey*, Małżonki Xiążęcia *Saskiego Antoniego Klemensa*, Brata Xiążęcia Elektora *Saskiego*, w 19. roku wieku swego zmarłey.

Mocą naywyższego Cesarskiego rozporządenia, wszystkie w całey *Austryackiey Lombardyi* Klasztory *Kartuzow* są zniesione.

NUM V

SUPLEMENT

DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 1. LUTEGO ROKU 1783

Z Londynu dnia 24 Grudnia.

Kawaler *de Heredia*, Sekretarz Poſelſtwa *Hiſzpańſkiego* we *Francyi*, i drugi przydany mu do pomocy *Hiſzpan*, przyiechali tu dnia zawczorayſzego wieczorem, i ſtaneli w przygotowanym dla ſiebie mieſzkaniu w *Piccadilly*. Przybycie ich ieſt dowodem, że roboty pokoiu nie ſą zaniechane, lubo od czaſu rozpoczętego Parlamentu teraznieyſzego, nic z ſkutków tychże robot nie wyiawiłoſię.

Dnia wczorayſzego przywiozł umyślny do Amiralicyi naſzey wiadomość, że Statek ieden pocztarſki, wyſłany z *Jamayki* dnia 10. Liſtopada, wſzedł do Portu *Falmouth*. W Liſtach iego opiſuiąſię okoliczności iedney barzo krwawey bitwy, ktòra zaſzła dnia 17. Października między naſzym iednym Okrętem od 98. armat, i między Okrętem iednym Szeręgowym *Francuſkim* od 74. armat. Biłyſię do zaiadłości te dwa Okręty pòty, pòki drugi *Angielſki* Okręt od 74. armat nienadſzedł, i nie przymuſił Okrętu *Francuſkiego* do cofnieniaſię do Portu *Delfin*, leżącego w ſtronie *Pòłnocney* Wyſpy *St. Domingue*, gdzie wpadł na piaſki, i miał ze wſzyſtkim zginąć. Sam Okręt *Angielſki*, lubo większy od nieprzyiacielſkiego, nie mało ſzkody ponioſł w tey rozprawie, gdyż zgineło na nim 9. ludzi, a 70. rachuią ranionych, w ktòrych li zbie ieſt trzech Poruczników. Podlug Liſtów tegoż Statku pocztarſkiego, miała dnia 25. Liſtopada wyniść z *Jamaiki* Flota naſza Kupiecka od 80. do 100. żaglòw, z 6. oraz przewozowemi Statkami, maiącemi na ſobie 1000. niewolników *Francuzow*, pod konwoiem dwòch Okrętów Szeręgowych i iedney Fregaty od 24. armat.

Donosi się w tychże Listach, że Gubernator Wyspy *Jamaiki*, *Campbel*, pewnym iest bliskiego od *Hiszpanów* zebranych w *Hawanie*, wpadnienia na tę Wyspę, ponieważ przez obwieszczenie wydane dnia 28. Października, włożył *Embargo* na wszystkie Okręty i Statki stoiące w Portach teyże Wyspy. Ze iednak wiedziano tam podówczas o powracaiącym z *Nowego Torku* Amirale *Pigot* do Wysp *Autylskich*, iako też o czatowaniu Amirała Samuela *Hood* na Flotę *Francuską*. która około dnia 20. Listopada miała ruszyć z Portu *Bostońskiego* pod Komendą Magrafa *de Vaudreuil* (z którym oraz wybierałosię całe podobno woysko *Francuskie* lądowe z *Ameryki*, iako iuż tam więcey nie potrzebne) te dwie okoliczności, ieżeli nie zewszystkim, to przynaymniey po części, musiały wybić z głowy niespokoyność i boiaźń Obywatelom pomienioney Wyspy *Jamayki*. Samowszakże nasze *Ministeryum* pokazuiesię być przekonane, że nieprzyiaciele niezanie hali swego proiektu uderzenia na tę nayznacznieyszą z naszych Osad *Antylskich*; i przeto mimo tey liczby woyska, któ rasię zbierze w *Indyach Zachodnich*, po przyłączeniusię do niego tych wszystkich Reymentów, które zostawały do tąd na lądzie *Ameryki Pólnocney*, postanowiło toż *Ministeryum* posłać tam nowe posiłki. Dał bez wątpienia pochop do tych obrotów Dworowi naszemu bliski wyiazd tey Floty nieprzyiacielskiey, którasię wybiera z Portu *Cadix* do *Ameryki* pod Komendą Grafa *d' Estaing*; i miarkuiąc ze wszystkich innych kroków naszego *Ministerium*, łatwo można wnieść, że ieżeli poköy nie nastąpi przed zaczęciem nadchodzącey Kampanii, cały ciężar woyny spadnie na Wyspy *Antylskie*. Cztery Reymenta, naznaczone do tych Osad poczną wkrótce wsiadać na niektóre Okręty Kupieckie, stoiące na Rzece *Tamizie*, które iuż ładować poczęto: maiąsię one zebrać na dzień 15sty Stycznia do *Portsmouth*, gdzie odebrały rozkaz czekać na nie, trzy inne Reymenta, nie rachuiąc konwoiu przybyłego iuż tam z woyskiem przysłanym z Portu *Plimouth*. To ostatnie ma w tym Porcie wysieść na ląd dla żywności i dla świeżego powietrza. i czekać tam do końca Miesiąca Sty-

cznia, który czas ieſt naznaczony do wyprawienia całego tego woyſka, do 6000. wynoſić maiącego, pod Komendami Generałów *Dalling* i *Grey*. *Miniſterium* zapłaci za iego tranſport po 10 *Gineów* od każdego człeka, nie rachuiąc przydatku kilku *Szelingów* na zapłacenie Statkom za ich bawienieſię w naſzych Portach, i przy Wyſpach *Antylſkich*. Co ſię tycze tey Floty woienney, która cały ten konwóy poprowadzi do *Ameryki*, będzie ona miała 6. Okrętów Szeręgowych, 7 oraz Okrętów mnieyſzych woiennych, i ieden Okręt do podpalenia ſłużący, pod Komendą Jana *Lockhart Roſs*. Możeſię też ieſzcze przyłączy do niey kilka Okrętów w *Plimouth* ſtoiących. Vice Amirał *Milbanke* ma wnet zawieſić ſwoią banderę na Okręcie od 90. armat, i Kommodor Jan *Jerwis* na drugim Okręcie od 80. armat; a dwa Okręty od 74. armat, i inne dwa nowo wybudowane od 64. armat, uzbroione na Rze e *Tamizie*, odebrały rozkaz płynąć iak nayprędzey do *Plimouth*.

Dla tego ſpieſząſię z wyprawą Floty woienney i konwoiu do *Indyi Zachodnich*, że odebrano wiadomość, o wyiściu z Portu *Breſt*, 9. czyli 10. Okrętów Szeręgowych *Francuſkich* z znaczną liczbą woyſka do *Ameryki*, dnia 8. Grudnia. Napotkały tę Eſkadrę nieprzyiacielſką dwa naſze Okręty Szeregowe, przybyłe do *Portsmouth*, dnia 18 za któremi powrócił dnia 20. iſam Kommodor *Elliot* z ſwoim Okrętem od 50 armat i z iedną Fregatą. Krążył on z temi 4. Okrętami dla złapania niektórych Statków z roſproſzonego od burzy konwoiu, powracaiącego z *St. Domingue* do *Francyi*, ale żadney znaczney zdobyczy nieprzyprowadził. Szczęśliwſzy był Okręt naſz, *Mediator* nazwany, od 44. armat. Komendy Kapitana Jakuba *Luttreil:* gdyż ten, napotkawſzy dnia 8. Grudnia, przy Brzegach *Hiſzpańſkich*, 5. Okretów woiennych śrzedniey wielkości, częścią *Francuſkich*, częścią *Amerykańſkich* z *Burdygali* do *Ameryki* płynących, odważyłſię ſam ieden na nie zaraz uderzyć, i przymuſiwſzy inne do ucieczki zabrał w bitwie dwa z tych Okrętów (ieden *Francuſki*, długi iakby ſzeręgowy od 64 ale tylko 30. armat maiący z 212 ludźmi; a drugi *Amerykańſki* od

24 armat i 102. ludzi) które oba wiozły znaczną kwotę amunicyi, potrzeb morſkich, i żywności. Zabrałby był potym i dwa inne z tych Okrętów, iako napotkane nazaiutrz w złym barzo ſtanie; ale częścią dla zſatygowanego ekwipażu ſwego, częścią dla ſkołatanego Okrętu, częścią też, iż miał wielu przy ſobie niewolników, dla których trzeba było mocney ſtraży, muſiał im dać pokoy, i proſto powrócić do *Anglii*.

Prybyły w tych dniach Statek ieden z *Nowego Yorku* do Portu *Falmouth*. przywiozł autentyczne potwierdzenie dawniey iuż odebraney tu wiadomości, że *Francuzi* i *Hiſzpani* w *Hawanie* gotuiąſię znowu na uderzenie na Wyſpę naſzą *Jamaikę* Namieniaią o tym z ſamey *Jamaiki* piſane Liſty, *Miniſterium* naſze odebrało dnia 15. teraznieyſzego Mieſiąca inne z *Ameryki* nowiny, między któremi ſą te znacznieyſze: że na Wyſpie *Antigoi* ieſt wielka wſzelkich rzeczy obfitość, i zupełna ſpokoyność; i że w takimże ſzczęśliwym ſtanie zoſtaie i druga naſza Wyſpa *Barbada*. Woyſko przytym naſze lądowe na tey Wyſpie ieſt doſyć znaczne, od przybycia tam Garnizonow z *Savanach*, i z innych Miaſt na Lądzie *Amerykańſkim* leżących. Powiękſzone ieſzcze będzie to woyſko przez część Garnizonu Miaſta *Carles Town* Stolicy *Karolinſkiey*, ponieważ Liſty z tegoz Miaſta dnia 20. Października piſane donoſzą nam, że Garnizon miał wnet z niego wychodzić; którego iedna część miała płynąć do *Nowego Yorku*, a druga do *Indyi Zachodnich*. W czaſie wychodzenia Garnizonu z Miaſta *Charles Town*, Familie *Amerykańſkie* tam będące, a trzymaiąceſię ſtrony *Angielſkiey*, miały także wnet ztamtąd wybieraćſię na przygotowanym umyślnie do tego Konwoiu do *Europy*, obiecuiąc ſobie, że *Anglia* przyimie ich do ſiebie, i nadgrodzi im za opuſzczone w *Ameryce* dobra.

Dnia wczorayſzego, po danym od Króla Jmci zezwoleniu na te Bile, które były przyięte w obu Izbach, Seſſye Parlamentowe odłożono na dzień 21. Mieſiąca naſtępuiącego Stycznia.

Względem robot pokoiu nic nowego nie mamy.